

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

7. De concupiscentia. Nomina concupiscentiæ: qui motus eius & eorum
obiecta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

DE CONCVPISCENTIA.

CAPVT SEPTIMVM.

Nomina concupiscentiæ : qui motus ejus , & eorum objecta.

ALTERA pœna, qua peccatum primi parentis nostri punitum fuit, & universum humanum genus atteritur, est illa, quam scripturæ sacræ concupiscentiam vocare solent. Vnde Apollolus ad Romanos: *ut a obedientibus concupiscentiis eius.* Et: *b concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret: Non concupisces.* Et Iacobus: *Vnusquisque tentatur à concupiscentia sua abstractus, & nocuus: concupiscentia vero cum conceptu, parit peccatum.* Et alijs plurimis locis. Auctores verò seculares Latini, ut Tullius, eam *libidinem* appellant: unde libro tertio de Republica dicitur ab eo *animus pronus ad libidinem; & Ratio imperare libidini.* Græci verò, maxime Platonici, *voluptatem.* Vnde Plato dicebat *voluptates*, id est, libidines esse *illicebros atque escas malorum.* Et hinc est, quòd Platoniorum imitatione etiam Cicero eam sapienter voluptatem nuncupet, ut videre licet passim in Tusculanis, & in Hortensij fragmentis, quæ citantur ab Augustino. Ex secularium igitur Scriptorum imitatione secularij Augustinus concupiscentias vocat *libidines*, & nonnunquam *delectationes*: ut, *Delectatione morbida vincitur*, & alibi aliquoties: *Sæpe verò voluptates*, quo nomine peculiariter Iulianus passim utebatur. Vnde quærere ex Augustino, utrum in conjugibus Christianis conventum voluptatem pudicitiam an impudicitiam nominet? quod Augustinus tanquam de libidine dictum accipit: Et libro secundo de nuptijs: *a Voluptas ergo ista, quam tu diabolicam vis videri &c.* Et alibi: *b De conjugum voluptate generatur.* Vnde & Ambrosius apud Augustinum: *Rediviva resurgunt voluptates*: quod apertum est de libidinibus esse dictum. Et in libro de paradiso: *Voluptas & delectatio bene sapiens dicitur, quia & carnis appellatur sapientia*: quod Augustinus statim exponit esse dictum de lege repugnante in membris nostris: *Hæc est, inquit, voluptas illa suscepta tua, id est, libido, seu concupiscentia, quamvis & tu reprehendas eius excessum.*

Porro concupiscentia ista, seu libido, seu cupiditas, seu voluptas, seu delectatio, quocunque ex istis nominibus appellare malis, non est aliud, quam pondus quoddam habituale, quo anima inclinatur ad fruendum creaturis, seu ut Augustinus loquitur, *rebus inferioribus.* Pondus eam Augustinus vocat, cum de concupiscentia loquens dicit: *Nomine hæc apparet, in quod velut pondere suo proclivis &*

prona sit vitiosa natura? Nam sive concupiscentia sit appetitus ipse sensitivus ac voluntas, quatenus gratiâ sublevante & refrenante destituta suapte quasi gravitate ac pondere in res creatas appetendas prona sunt, ut multi volunt; sive sit aliquid potètijs superadditum, ut magis Augustinus indicare videtur, habet se instar consuetudinis pertinacissimè propellentis ad fruendum voluptatibus. Ex quo fit, ut illam Augustinus non semel naturalem consuetudinem vocet, & consuetudine actuum augetur, roborari, & pœnè invictam fieri fateatur.

Nam locum illum tractans: *Caro concupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus carnem: Dicitur est hoc, inquit, propter inordinatam carnalem consuetudinem, adversus quam spiritus concupiscit, non ut interimat corpus, sed ut concupiscentiam eius, id est, consuetudinem male domitam faciat spiritui subiugatam, quod naturalis ordo desiderat.* Et paulo post: *Etiam in hac vita meditandum est, ut consuetudo carnalis mutetur in melius, nec inordinatis moribus resistat spiritui.* Et ostendens illam pugnam non oriri ex odio spiritus in carnem, vel carnis in spiritum: *Non per odium, inquit, resistente spiritui, sed per principatum: quia magis quod diligit, vult subditum esse moliori; nec per odium resistente carne, sed per consuetudinis vinculum, quod à parentum etiam propagine inveteratum, naturæ lege molevit.* Et rursum finem spiritus in ista coërcitione carnis exponens: *Id ergo agit spiritus in domanda carne, ut solvat male consuetudinis quasi pœda perversa, & fiat pax consuetudinis bonæ.* En in Epistolam ad Galatas: *Quantum*

habitet in eorum mortali corpore peccatum, nondum extincto impetu consuetudinis naturalis, quia mortali nati sumus, & propria vita nostra, cum & nos ipsi peccando auximus quod ab origine peccati humani damnationisque traheremus. Et in libro de Fide & Symbolo: *Partis eius (animæ) quadam resistit spiritui, non naturâ, sed consuetudine peccatorum.* Vnde dicitur: *Mente servio legi Dei, carne autem legi peccati. Quæ consuetudo in naturam versa est secundum generationem mortalem peccato primi hominis.* Ex quibus locis apertissimum est, Augustinum etiam illam innatam concupiscentiam vocare consuetudinem, sed naturæ inolitam, quæ ex Adamo in proles propagata fuit. Quid ergo mirum, si illam actuum nostrorum malorum consuetudo augetur bonorum immittuat? Quod luculentè declarat, Sermone quadragesimo quinto de tempore: *Quod dixi de ebrietate, hoc de omnibus vitijs, hoc de omnibus cupiditatibus intelligas.* Cum aliquibus enim

enim nati sumus; aliquas consuetudine secimus &c. Consuetudini ergo semper repugnandum est, quia ipsa concupiscentia, cum qua nati sumus, finire non potest, quando vivimus. Quotidie minus potest, finire non potest. Eodem loco habet consuetudinem & concupiscentiam, eodem modo paulatim minui. Scire libet, quomodo & augeatur? Peccatum (id est concupiscentia) unde in carne, nisi ex traduce mortalitatis, & assiduitate voluptatis? (id est consuetudine) illud est ex pena originalis peccati, hoc est pena frequentati peccati. Cum illo in hanc vitam nascimur; hoc vivendo addimus. Quae duo, scilicet natura & consuetudo coniuncta robustissimam faciunt & invictissimam cupiditatem, quam vocat peccatum, & dicit habitare in carne.

Ex hac ergo concupiscentiae innata & consuetudinis actibus acquisitae similitudine vel identitate, fit, ut utriusque etiam primam originem similem omnino statuatur, & unam per alteram explicet. Nam cum Fortunato Manichaeo explicare conaretur, qua ratione factum sit, ut homo primus antea liberrimus nulla in malum cupiditate titillante pelleretur; nos autem in peccata quasi quadam necessitate praecipitemur, ad peccatum illud primum revertitur, quod libera voluntate commissum est, & concupiscentia instar consuetudinis consequente puniuntur: Potest autem, inquit, unusquisque nostrum mediocri consideratione invenire verum esse quod dico. Hodie namque in nostris actionibus, antequam consuetudine aliqua implicemur, liberum habemus arbitrium faciendi aliquid, vel non faciendi. Cum autem ista libertate fecerimus aliquid, & facti ipsius tenuerit animam perniciose dulcedo & voluptas, eadem ipsa consuetudine sic implicatur, ut postea vincere non possit, quod sibi ipsa peccando fabricata est. Quod continuo exemplis illustrat, & rem inferens ipsam, cuius declarandae causa consuetudinem actibus acquisitam accerserat: Et hoc est, inquit, quod adversus animam pugnat, consuetudo facta in carne: ipsa est nimirum carnis prudentia. Et paulo post: De ista consuetudine anima facta cum carne Apostolus dicit: Sicut per unius inobedientiam peccatores constituti sunt multi &c. Et rursum: Quamdiu ergo portamus imaginem hominis terreni, id est, quamdiu secundum carnem vivimus, qui vetus etiam homo nominatur, habemus necessitatem consuetudinis nostrae; quam statim exponit esse legem peccati & mortis. Vbi vides luculentissimè declaratum, tanquam rem uniuscujusque mediocri consideratione penetrabilem, quo pacto ex libertate peccandi, qua primus homo praecelluit, in nobis necessitas quadam facta sit: nempe propter consuetudinem generatione propagatam. De quo non minus evidenter alibi, cum praemanibus haberet locum illum Apostoli: Absorpta est mors in victoriam; ubi est mors contentio? sic mortem illam explicat: Mortem significari arbitror hoc loco carnalem consuetudinem, quae resistit bonae voluntati, delectatione bonorum temporalium fruendorum. De qua contentione & illud explicat: Caro concupiscit adversus spiritum &c. Et originem illius mortis, hoc est, carnalis consuetudinis nobis aperiens, non ex actibus nostris esse natam, sed peccati propa-

gatione traditam: Hanc autem mortem peccato meruimus: quod peccatum erat ante omnimodum libero arbitrio, cum in paradiso nullus dolor de negata delectatione voluntati bene hominis resistebat, sicuti nunc. Quomodo ergo facta est ex illa tanta Adami libertate in nobis posteris ejus proclivitas in peccatum? Audi Augustinum: Verbi gratia, si quisquam existat, quem nunquam delectavit venatio, omni modo liber est, utrum venari velit, an nolit, nec eum cruciat quisquam hoc prohibet. At si ista libertate male usus, venatus fuerit contra prohibentis imperium, paulatim subrepens delectatio mortificat animam, ut si abstinere velit, absque molestia & sine angore non possit; cum id ante tota sanitate non ageret.

Ex his patet, quam rectè supra dixerimus, concupiscentiam, quam Augustinus vestigium peccati vocat, esse instar consuetudinis, quae veluti similitudo quadam primae voluntatis in anima carnem informante relicta fuit: quo veluti pondere deorsum premebatur, & in naturam versa in posteros ejus propagata fuit. Nam, ut ipse docet, consuetudo huiusmodi fit in quadam inferiori parte voluntatis, quam ipse vocat, partem animale, appetitum animae, per quem de membris corporis operamur; partem, quae debet obtemperare rationi, tanquam rectori viri, partem quae carnalibus gaudijs tenetur; quam alibi vocat, partem ubi est morbidus quidam carnis, id est hominis, affectus. Et ista quidem de concupiscentia dicta sunt, quatenus pondus instar consuetudinis esse, juxta Augustinum asserueram. Nunc de motibus, in quos incessanter inclinat.

Motus isti non sunt alii, nisi quadam inclinaciones, impetus, concupiscentiae appetentiae, appetitus, cupiditates, amores, ac desideria; quibus omnibus nominibus, & alijs pluribus eos Augustinus vocare solet; nonnunquam etiam delectationes, prout delectatio Platonico more pro actibus concupiscendi delectationem sumitur. Nam sicut concupiscentia saepe pro illo habituali pondere, saepe etiam pro ejus actuali motu sumitur; ita & delectatio, ut supra dictum. Vnde illud Augustini: Carnalis consuetudo resistit bonae voluntati delectatione bonorum temporalium fruendorum, id est, cupiditate, seu appetitione. Quod ex alijs multis locis esset facile ostendere, si res requireret.

Major difficultas est in ostendendo, quod sit objectum istorum motuum. Sed breviter dicimus, objectum eorum esse quicquid non est Deus, qui creaturae rationali verum & unicum bonum est: hoc est, quamlibet creaturam. Omnis enim creatura vitiosè amari potest, & ex illo amore nascitur cupiditas, qua in eundem amorem iterandum animus postea etiam invitus urgetur. Pars enim ista inferior animae omnium omnino malarum consuetudinum capax est. Ex quo fit, ut quamcunque creaturam anima vitiosè adamaverit, ad actum iterum partem consuetudine stimuletur; cum sensibilis cujusdam perturbationis motu. Vnde propter illius amoris, seu rei amatae diversas affectiones atque mutationes, diversis

Lib. 1. ad
Simplician.
g. 1.

Lib. 83. 29.
g. 70.

321

diversis quoque perturbatur modis, gaudet, dolet, sperat, desperat, metuit, irascitur, hoc est, illis motibus etiam in virtus proritur, idque tam sensibilibus passionibus, quam eis, quibus ex cujuscunque alterius adamatæ rei mutatione quatitur. Hoc autem an idcirco contingat, quod in quocunq; siue bonæ siue malæ voluntatis motu appetitus inferior velut pedissequus dominam suam sequitur, & erga phantasma suum velut idolum, cum quo lucere solet, instat simia similes amplexus imitatur; an verò, ut magis Augustino videtur consonare, quod ipse apex supremæ voluntatis, cujus est dissentire ac consentire, non est capax consuetudinum, quæ actibus comparantur: sed est aliquid voluntate inferioris, quod hujusmodi affectus & impressiones ex ejus impetu suscipit, nihil ad præsens negotium facit. Sufficit hic motuum concupiscentiæ objectum esse quamlibet creaturam, in quam carnaliter exardescere etiam contra propositum hominis potest & solet. Carnaliter dico Apostolicè phrasi, qua dicitur: *Caro concupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus carnem*: Non quod ita lucta cum concupiscentiæ motibus solâ carne peragatur, cum statim Apostolus, *hereses, invidias, emulationes, & peculiariter animositates*, quæ clarissimè ad animum pertinent, carnis concupiscentias nominet: sed quia, ut Augustinus Apostolum explicans, & ejus phrasim plerumque imitans dicit: *Anima, cum carnalia bona appetit, caro nominatur*. Et paulo idem: *Anima propter carnales affectiones caro nominatur*. Carnalia verò bona Scripturæ phrasi sunt bona creata, siue secundum animam, siue secundum corpus, siue secundum utramque partem hominis appetantur. Et carnales affectiones sunt, quibus in bona creata ferimur, nullâ habitâ ratione creatoris. Unde Augustinus diversis locis notat, carnem, cum dicit Apostolus: *Caro concupiscit adversus spiritum*; & cum *opera carnis* nominat, eo locutionis modo quo totum significatur a parte, ipsam hominem nomine partis intelligere. Eademque de causa tradit, non solum Epicurcos, qui summum hominis bonum in corporis voluptate posuerunt, sed & Stoicos, qui in animo, secundum carnem vivere; sicut Scriptura divina loqui solet. Nam deserto creatore bono vivere secundum creatum bonum, non est bonum, siue quisque secundum carnem, siue secundum animam, siue secundum totum hominem, qui constat ex anima & carne, eligat vivere. Itaque & anima potest carnaliter appeti, & caro carnaliter fugi; quando id sit vanitate humanâ, non veritate divinâ, ut ibidem docet. Itaque rursus in libro de continentia: *Cupiditas*, quam ante libidinem vocaverat, in vitio ponitur, nec tantum est corporis, verum & animi. Etenim si cupiditas corporis est in fornicationibus & ebrietatibus; numquid inimicitia, contentiones, emulationes, postremo animositas in corporis voluptatibus, ac non potius in animi motibus & perturbationibus exercentur? Carnis tamen opera hæc omnia nuncupavit Apostolus, siue qua ad animum, siue qua ad carnem proprie pertinent, ipsum scilicet hominem nomine carnis appellans. Opera quippe ho-

minis sunt, quæ non dicuntur Dei, quoniam homo qui hæc agit secundum seipsum vivit, non secundum Deum, in quantum hæc agit. Vbi quod Augustinus dicit, cupiditatem non esse tantum corporis, sed & animi; & quod antè dixerat, ipsæ carnis aut animi libidines contineri, nullo modo vult definire, utrum libidines sint in ipsa voluntate, an in appetitu sensitivo, seu in aliqua parte voluntatis inferiore: sed per animum id totum accipit, quod non est propriè caro. Quod ex libris de Civitate Dei compertissimum est. Nam idem agens dicit: *Sibi ipse, (homo) id est, voluntati eius animus, eoque inferior caro eius non obtemperat. Ipsa namque invito & animus plerumque turbatur, (scilicet passionibus) & caro dolet, & veterascit, & moritur*. Et mox distinguit dolorem carnis à dolore anime, seu tristitia. Et metum in anima esse dicit, non in carne, sicut & iram, similesque passionibus, quas in appetitu sensitivo esse constat.

Hinc est igitur, quod Augustinus generalis istius concupiscentiæ motus explicans, hanc latitudinem objecti eis tribuere solet. Nam subinde objectum illud vocat *bona temporalia*, ut cum dicit: *carnalis consuetudo resistit voluntati bona, delectatione bonorum temporalium fugiendum*. Et alibi: *Adversum ad vincendas temporalium rerum cupiditates*: quibus æterna bona statim opponit. Subinde *inferiora*, ut cum dicit: *Libidines & inclinationes: anima ad fruendum inferioribus*. Inferiora verò sunt Augustino, quæcunque sunt infra spiritum rationalem. (Solet enim ipse summum vocare Deum, medium animam, infimum corpora,) vel etiam quæcunque sunt infra Deum, ut cum dicit: *Inferioribus non offendamur; solis autem superioribus delectemur*. Aliquando verò *carnalia, & temporalia*, ut cum dicit: *Aliquando tardius eius (animæ) impetus, quo in carnalia & temporalia defluit, refrenatur*. Sed siue temporalia concupiscentiarum objecta nominet, siue inferiora, siue carnalia, siue etiam secularia, idem per hæc omnia significatur: ita latè quippe sumuntur illa, ut comprehendat eorum appetitus seu libido, omnia illa vitia, quæ describit Apostolus, cum *opera carnis* quæ concupiscit adversus spiritum, esse dixit præter aperta carnis vitia, etiam illa, quibus animi vitia demonstrantur à voluptate carnis aliena. Quis enim servitutem quæ Idolis exhibetur, veneficia, inimicitias, contentiones, emulationes, animositates, dissensiones, hereses, invidias non potius intelligat animi vitia esse, quam carnis, prout caro pro illa notissima hominis parte usurpatur? Quandoquidem, ut Augustinus ait, fieri potest, ut propter idololatram, vel hæresis alicuius errorem à voluptatibus carnis temperetur. Hinc alibi generalius eandem concupiscentiam & objectum ejus exprimit, dum eam vocat, *amorem fruendi quibuscumque creaturis*.

Et alio in loco ei opponit charitatem; quam notum est esse amorem Dei propter Deum. Porro cum constat, hujus concupiscentiæ motus esse appetitus quosdam, seu desideria indeliberata, sicut illis nominibus sexcenties eos Augustinus vocat, desiderium verò ad possessionem rei desideratæ naturaliter tendat,

Cap. 12.

Lib. 83. 99. 9. 70.

Lib. 1. de Doct. Christ. c. 24.

Lib. 6. Man. sic. c. 11.

Lib. de Fide & Sgm. c. 10.

Lib. 14. de Civit. c. 2.

Lib. 4. cont. l. 1. c. 3.

Lib. de grat. Christi c. 20.

hinc liquet, concupiscentiæ motus semper ad fruitionem tendere. Fruitio quippe est boni quod desideravimus jam obtenti, ut cum quadam voluptate percipiatur. Istum concupiscentiæ scopum seu finem sæpissimè Augustinus insinuat: ut cum paulò antè appellavit libidines *inclinationes ad fruendum inferioribus*: & eum toties tradit, voluptatibus inhiare concupiscentiam: *Vitium*, inquit, *iudicasti esse corporalis appetentiam voluptatis. Vitium est igitur libido, quam laudas; quam alibi vocat vel carnalis concupiscentiam voluptatis, vel alijs nominibus idem indicantibus. Voluptatem enim concupiscere, est voluptate velle frui. Concupi-*

Lib. 1. oper. imperf. f. 77
Lib. 4. cons. 2. cap. 2.

scientia quippe tanquam irrationalis & ad simplicem apprehensionem rerum nata sequi, non ad usum rerum, sed ad fruitionem tantum inhiat. Vfus enim est rationis, quæ unum ad alterum referre novit & solet. Et hinc fit, ut bruta per concupiscentias libidinibus humanis similes, tantum ad fruendum, non ad utendum impellantur: ut etiam sanctus Thome tradit. Quamobrem & ipsis concupiscentijs ad aliquid aliud uti, non est concupiscentia, sed rationis, optimè & subtiliter nonneminè pronuntiante: *Libidine non bene utitur libido, sed ratio.*

CAPVT OCTAVVM.

Concupiscentiæ divisio in concupiscentiam carnis, oculorum, & superbiam vitæ: ex quibus omnia flagitia fluunt, & facinora.

PORRO istud libidinis malum multifariam dividitur. Nam quamvis ad appetitivam dumtaxat potentiam pertineat, utpotè desiderium fruendi creaturis; mediantibus tamen alijs potentijs plerumque id obtinetur, cui concupiscentia inhiat ut fruatur: & juxta potentiarum istarum diversitatem, quæ diversa respiciunt bona, etiam diversæ libidines oriuntur: sed omnes ad tria capita generalia revocari possunt, *Libidinem sentiendi, libidinem sciendi, & libidinem excellendi*. Libido sentiendi in alios quinque ramos funditur. Nam quemadmodum Deus quinque sensibus externis humanum corpus instruit, ita quoque quinque libidines per peccatum ortæ sunt, quibus ad singulorum sensuum fruenda bona appetitus ille accenditur. In omnibus quippe sensibus istis distinguendus est ipse vigor, seu vivacitas sentiendi, quæ unus majore quàm alius pollet, non solum à necessitate sentiendi, qua subinde cogitur exterius sentire quod non vult, vel ab utilitate sentiendi, sed etiam à libidine sentiendi; vivacitas enim seu vigor acrius obtusiusque sentiendi à Deo data est, quando corpus hominis condidit: necessitas sentiendi ab objectis in sensus irruentibus, à quibus averti non possunt, oritur; ut cum apertis oculis, auribus, naribus, ore, videre, audire, olfacere, gustare cogimur, aut frigora, calores, doloresque etiam nolentes pati. Utilitas sentiendi est, per quam corpori aut vitæ nostræ aliquid sentiendo consulimus: ut cum cibum ad corporis salutem sumimus, oculos ad legendum, aures ad audiendum ea, quæ utilia sunt, adhibemus. Sed ab his omnibus libido sentiendi longè diversa est. Hæc est enim quædam animi titillatio, & proritatio, quæ, juxta Augustini descriptionem, nos ad sentiendum sive consentientes mente, sive repugnantes, appetitui carnalis voluptatis impellit. Hæc in animo quidem residet, sed per

Lib. 4. cons. 2. cap. 14.

omnes sensus emicat, & satiari cupit. Per oculos quidem, cum provocatur animus, ut rei delectabiles, præta videntia, flores pulchros, aliisque innumerabilia, quibus mulceatur, videat; per aures, cum sonos concinnos, ut musicam delectabilem audiendi libido desiderat; per nares, cum odoribus gratis olfacientibus animus inhiat: per gustum, cum etiam saturum amor edendi bibendive sollicitat; per tactum, cum animus etiam castus illa scæda libidine stimulatur: quamvis non solis genitalibus membris, sed & alijs tangendi libido compleatur, prout diversa objecta quæ tactui grata sunt, nullâ necessitate vel humani corporis vitæque utilitate, sed solâ tactus oblectandi libidine appeti possunt. Hoc igitur generale malum omnes externos sensus tuæ servituti vendicare conatur, & in omnibus flagitijs, quæ delectatione quadam carnem afficiunt, dominatur. Voluptas enim in quam inhiat, sentiendo percipitur; & quia in ipsa carne cui sensus infixi sunt, illorum delectatio percipitur, hinc voluptas carnis propriè dicta est; & concupiscentia seu libido, quæ ad fruendum per visum, auditum, gustum, olfactum, tactum, illâ voluptate incitat, concupiscentia carnis ab Apostolo nuncupatur.

Verum non soli sensus externi, sed & ipsius animi nobilissimæ facultates libidinis malo serviunt. Cum enim scire seu scientia non sit exiguum creaturæ rationalis bonum, nec mediocriter eam delectare soleat, etiam in illius fruitionem ex peccato primi hominis libido quædam immanis exarsit. Nam etiam in isto genere simili planè modo naturalis vivacitas aliquid percipiendi seu cognoscendi, à necessitate, & ab utilitate, & à cupiditate, seu libidine sciendi separanda est. Nam vivacitas cognoscendi, quæ quidam acerrimâ naturaliter præditi sunt, & necessitas sciendi, quæ nonnulla vera velimus, nolimus nobis nota sunt, & utilitas